

MTM-EK IV. SZAKMAI TALÁLKOZÓJA
2022. DECEMBER 8.

Tehetséggondozás a szakképzésben

SZAKKÉPZÉSI TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCS
INFO@SZTST.HU

- Kutatási eredmények – iránykijelölés, tehetség-paradigma felülvizsgálata
- Szakmai keretek
- Kitekintés: Hogyan építhető ki a tehetségmenedzsment rendszer a szakképzésben?
- Záró gondolatok

KUTATÁSI EREDMÉNYEK

Tehetség mint nemzeti vagyon

„Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg. Ezen ágazatok fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hogy az **adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok**, a tehetségek felszínre kerülnek-e, tehetségük kibontakozhat-e, hasznosulhat-e, a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kapnak-e és - mindezek következtében - képes lesz-e az ország megtartani a legkiválóbb tehetségeit.”

(126/2008. (XII. 4.) OGY határozat)

A tehetséggondozás olyan, mint...

„... építeni egy fantasztikus épületet a jövőnek.”

„... danaidák korsója: folyamatosan kell a támogatást nyújtani, évek múlva látszik meg a sok-sok törődés, befektetett pedagógiai munka, de előfordul, hogy elvesztjük a tehetséges tanulót.”

„A tehetséggondozás olyan, mint szerencsejátékot játszani, csekély az esély a nagy nyereségre, sok körülmény befolyásolja, de izgalmat ad, lehetőségeket villant fel és kiszakít a mindennapok taposómalmából.”

„Edzés! Edző vagyok, támogatom, csiszolom, terhelem, erősítem.”

„... értékteremtő kihívás.”

„... katalizátor (átlendíti a tehetséget a potenciálgáton).”

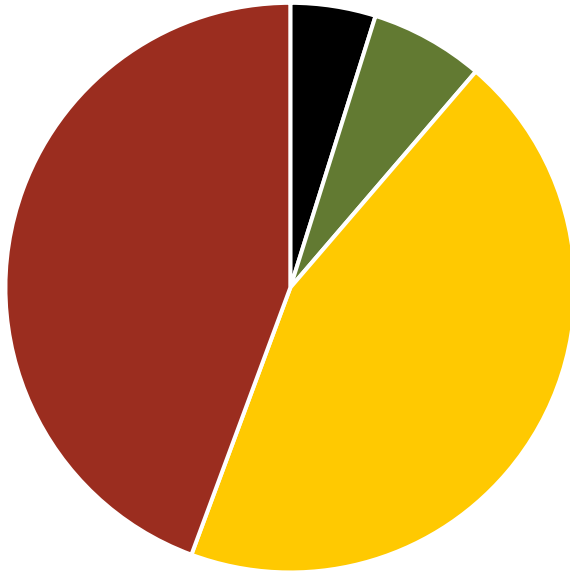
A tehetséges tanulók erősségei

Gardneri területek kevéssé vannak jelen a tehetséggondozási gyakorlatban.

? Továbbképzés
? Pályázati lehetőségek

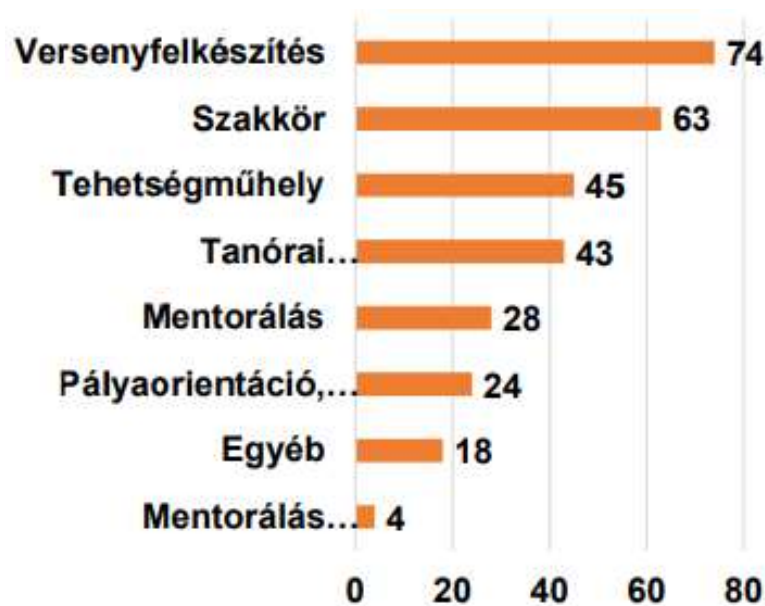
A tehetséges tanulók jellemzői - kreativitás

„A kreativitás megjelenése a környezeten múlik. (...) Amilyen mértékben **elfogadja**, esetleg **el is várja** a szokásostól eltérő megközelítéseket, újszerű megoldásokat a környezet, olyan mértékben fognak azok megjelenni.”
(Gyarmathy Éva)

■ Inkább nem ■ Nem tudom eldönteni ■ Teljes mértékben ■ Inkább igen

Fejlesztési tevékenységek

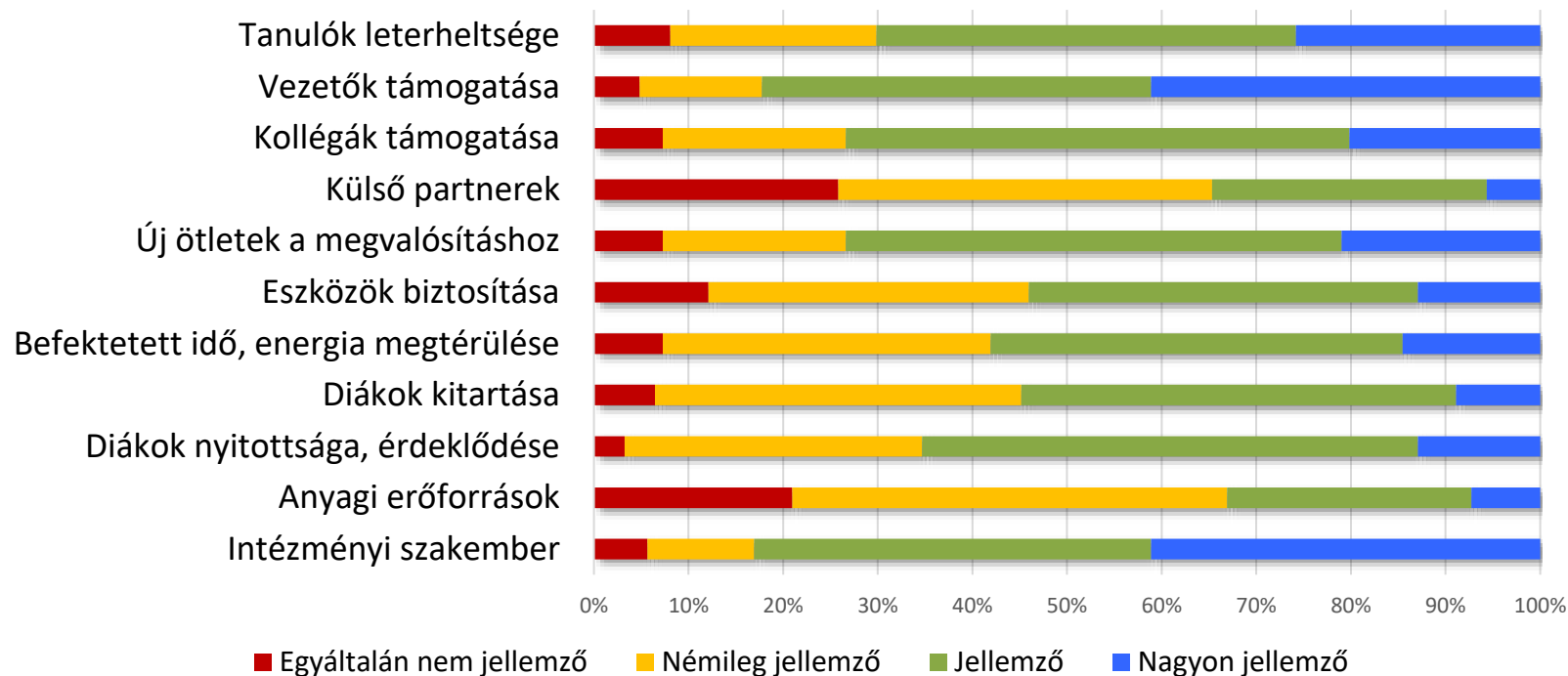

Tartalomelemzés (N=295)

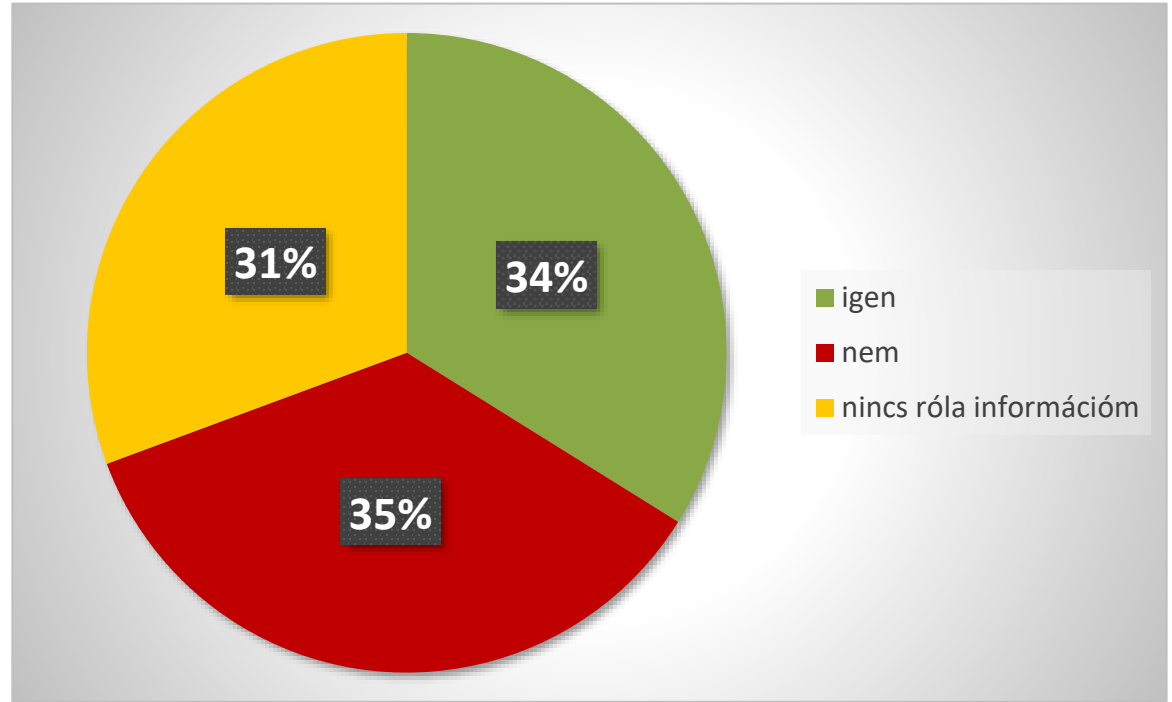
Kérdőíves vizsgálat (N=327)

Programok megvalósításának jellemzői

Tehetségkonceptió

Rendelkezik az
intézmény komplex
tehetséggondozó
programmal?

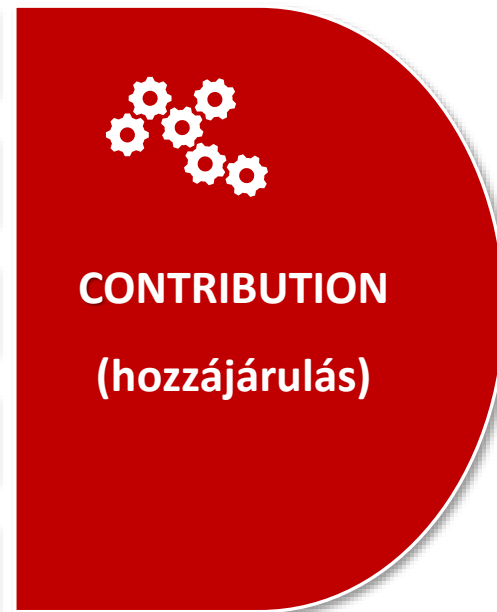
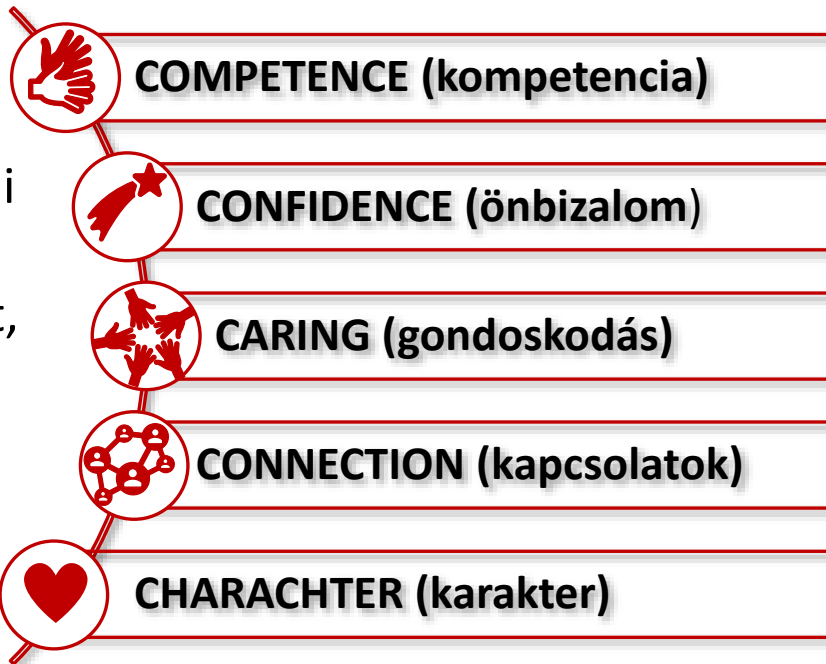

**PARADIGMAVÁLTÁS –
SZAKMAI KERETEK**

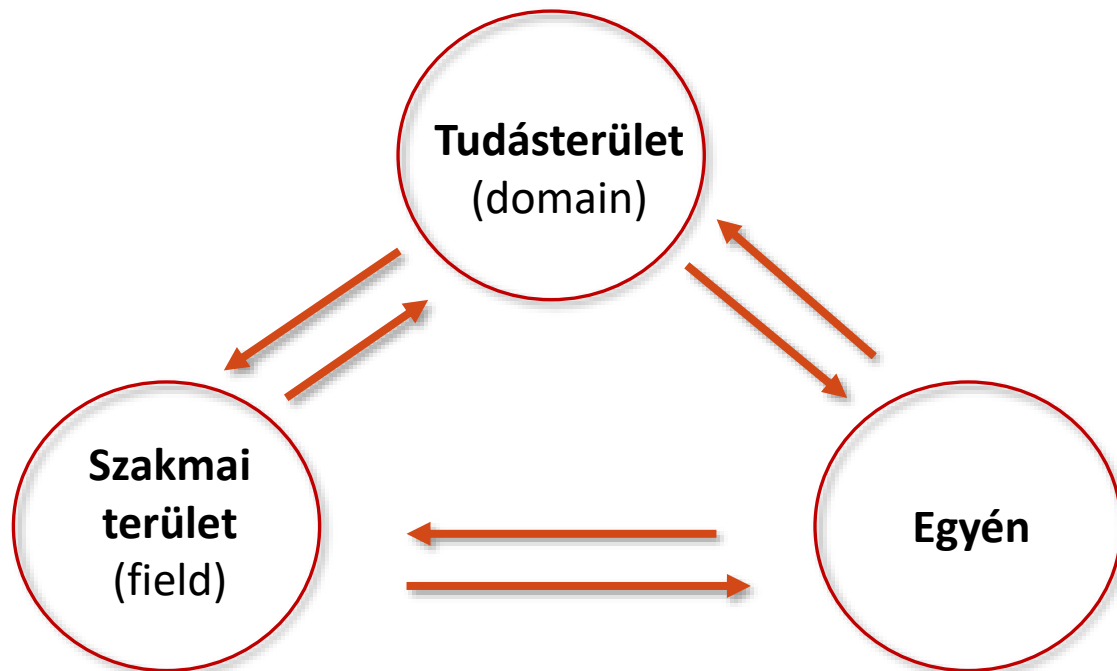

Fiatalkori fejlődés modellje

„(...) a fiatal képes kialakítani és fejleszteni belső erősségeit, képességeit és kiaknázni fejlődési lehetőségeit.”

Tehetség területei

„(...) ha egy társadalomban, egy iskolában új tudás- és tevékenység-területeket nyitnak meg, akkor azokon új tehetségek (is) fognak megjelenni”
(Gordon Győri János)

Dinamikus tehetségmodell (Subotnik és mtsai)

érdeklődési terület,
specializáció irányának
felismerése gazdagító
programban való
részvétel révén

speciális tudás és kész-
ségek alapjainak
elsajátítása adott
területen, szakmai
szabályok és követel-
mények megismerése

speciális tudás és
készségek mesteri
szintre emelése
valamilyen területen,
– teljesítmények,
alkotások

rendkívüli
teljesítmény
elérése,
alkotások
létrehozása

Lehetőségből esély

Megkínálás (képesség – kompetencia):
Differenciált feladatszervezés
Projektmunka

Fejlesztés (kompetencia-szakértelem):
Versenyfelkészítés
Portfólió

Szocio-emocionális fejlesztés (szakértelem):
Mentorálás

**KITEKINTÉS:
TEHETSÉGMENEDZSMENT**

↗ TEHETSÉGHASZNOSULÁS SEGÍTÉSE ↘

INPUT

Egyéni
potenciálok,
reziliencia-
faktorok
azonosítása

**FEJLESZTÉSI
TEVÉKENYSÉG**

Személyre szabott
támogatás, változatos
tanulási helyzetek,
egyéni és / vagy
csoportos fejlesztés

OUTPUT

Életpálya-
terv, ön-
menedzsment

NYOMON KÖVETÉS

Tehetségmenedzsment (konceptió)

Online felmérés

Visszajelzés
(szöveges és
grafikus)

Kiválasztás

Csoportos
fejlesztés

Egyéni konzultáció

Tehetség-
műhely,
Mentor-
program

Szakmai portfólió

Fejlesztési és felhasználási lehetőségei:

- tudás és készségek értékelésében,
- korábbi tapasztalatok és tanulási folyamatok áttekintésében és értékelésében,
- tudás és készségek bemutatására való felkészülésben,
- az eredmények megjelenítésének megszervezésében,
- önbizalom és önismeret fejlesztésében,
- segít versenyképesebbé válni a munkaerőpiacon,
 - lehetőséget ad a szakmai fejlődés bemutatására,
 - ösztönöz a karrier és tanulási célok megfogalmazására.

Portfólió szerepe

Minden esetben involválja a személy saját tevékenységét, feltételezi a reflektív megközelítést. Ugyanakkor nem nélkülözheti a szakértői segítséget, tanácsadást sem.

Szervezőeszköz,
személyes napló

Tanulási eszköz

Életpálya-
tervező

Személyes
marketing
eszköz

Értékelő eszköz

A portfólió anyagának összeválogatási folyamata segítheti az önreflexió, a kritikai gondolkodás, a tanulás iránt mutatott felelősség és az információkeresés képességeinek fejlődését (ARTER, 1995).

Portfólió: Sütő- és cukrászipari technikus

Dokumentumok gyűjteménye: A dokumentumok a tanuló tudását, teljesítményét, fejlődését, attitűd tulajdonságait, felelősségét bemutató bármilyen szöveges, fotós, animációs, filmes, prezentációs elemeknek a gyűjteménye.

Közvetlenül a szakmai munkához köthető dokumentumok a tanári dicséretetek, versenyeredmények (SZAKMAI TERÜLET), elkészített produktumok fényképei (TUDÁSTERÜLET), önvallomás a szakmáról (EGYÉN), projektmunka folyamatát bemutató dokumentumok (SZAKMAI TERÜLET), szakmához köthető rendezvények, kiállítások, múzeumlátogatások dokumentálása, önreflexiók (EGYÉN).

Portfólió: Gazda-lovász

Az összefüggő nyári gyakorlaton végzett munkák dokumentálása, összefoglalása (SZAKMAI TERÜLET), a gyakorlati munkanapló legfontosabb elemeinek, eredményeinek kiemelésével (egyén). Tartalmazza a vizsgázó elsajátított tanulási eredményeinek az összegzését (TUDÁSTERÜLET), tapasztalatain alapuló értékelését (EGYÉN).

A vizsgázó által bemutatott és tetszőleges digitális vagy egyéb módon feldolgozott gyakorlati feladat, dokumentum, esszé, publikáció, verseny, versenynapló, amelyben a tanuló részt vett (EGYÉN – SZAKMAI TERÜLET).

Saját érdeklődési körről, iskolán kívüli sikerekről, tevékenységekről szóló dokumentumok, fotók, filmek bemutatása, életpálya elképzelések ismertetése (EGYÉN – TUDÁSTERÜLET).

Portfóliókészítés - tehetségátmozgatás

- Egyéni preferenciák feltérképezése
- Tájékozódási pontok meghatározása
- Célmeghatározás, döntéstámogatás
- Visszajelzés, korrekció segítése

 AZONOSÍTÁSTÓL A NYOMON KÖVETÉSIG

ZÁRÓ GONDOLATOK

Stratégiai célok:

- támogatni a szakképző intézményekben oktató-nevelő munkát megvalósítók tehetséggondozással kapcsolatos szemléletformálását, ismeretszerzését, módszertani kultúrájának fejlesztését;
- hozzájárulni a tehetségbarát társadalmi kommunikáció megerősítéséhez.

Operatív célok:

- szakképzési intézmények támogatása komplex tehetségmenedzsment rendszer kialakításában,
- hozzájárni a tehetségsegítés országos hálózatának fejlesztéséhez, a tehetségbarát társadalmi környezet kialakításához.

Szakmódszertani célok:

- szakképzés-specifikus tehetséggondozó módszertani ajánlás kidolgozása;
- tehetségmenedzsment online rendszerének kialakítása, intézmények számára hozzáférés biztosítása;
- szakképző intézmények és képviselői számára szakmai tudásmegosztó online és offline alkalmak megszervezése;
- szakképzés jó gyakorlatainak összegyűjtése, közös adatbázisban hozzáférhetővé tétele.

SZTST támogató tevékenysége

Információs portál:

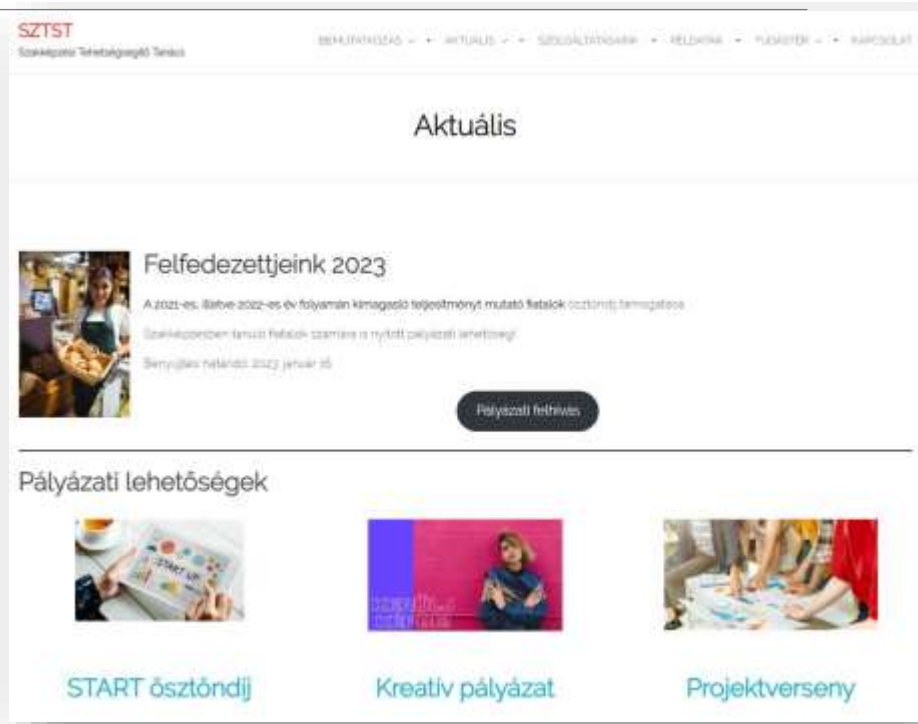
www.sztst.hu

Jó gyakorlatok gyűjteménye:

[Példatár](#)

NTP-HTTSZ-21-0017

Ajánlott irodalom

- Bodnár Éva, Sass Judit (2018): Tehetségkép a szakképzésben, in: Tóth Péter – Maior Enikő – Horváth Kinga – Kautnik András - Duchon Jenő – Sass Bálint (szerk.): Kutatás és innováció a Kárpát-medencei oktatási térben, Fülöp Márta (2015): A verseny szerepe a versenyzők életében és az eredményes versenyzés lehetséges pszichés összetevői, Géniusz műhely kiadvány 18., Budapest, MATEHETSZ
- Gardner, Howard (1983): Frames of mind: The theory of multiple intelligences. New York, NY: Basic Books.
- Gordon Győri János (2019), Főbb tehetségterületek, in: A tehetség kézikönyve, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetege, Budapest
- Gyarmathy Éva (2015): A különleges helyzetű tehetség és a tehetséggondozás szemléletváltásának szükségszerűsége. Magyar Pszichológiai Szemle, 70. 2/5. 371–393.p.
- Kalocsai Janka, Hörich Balázs (2019): A tehetséggondozás humán és eszkozerőforrásai, Új Nemzedék Központ, Budapest
- Polonkai Mária (szerk., 2015): Pedagógusszerepek a tehetséggondozásban, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetege, Budapest
- Rapos Nóra, Lénárd Sándor (2020): Tehetségbarát intézményi tanulási környezet, Nemzeti Tehetség Központ, Budapest
- Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés (2015), Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest
- Válogatás a tehetséggondozás nemzetközi szakirodalmából (2021), Nemzeti Tehetség Központ, Budapest
- Ziegler, Albert (2005): The actiotope model of giftedness, In: Sternberg, R. J. – Davidson, J. E. (szerk.): Conceptions of Giftedness. New York, Cambridge University Press, 411–436. p.

„Annyira zárt egy
ajtó sem lehet, mint fal
s ajtó hiánya.”

(Fodor Ákos)